

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

Petur Jakku og Dortehea á Dunganum

Nena Danielsen greiðir her frá tveimum av systkjunum á Dunganum:

Brøðurnir Jákup og Petur Jakku á Dunganum bygdu sær eini dupult-hús beint omanfyri sandin í Syðrugøtu. Petur Jakku átti ytru helvtina. Hann er nokk farin í húsini, tá ið hann giftist Elspu Katrinu, ættað úr »niðri við Hús« í Syðrugøtu. Hon var systir Per bónda, sum hevði konu úr Barbustovu. Tey áttu ein son saman, Poul Anthon, uppkallaður eftir ommuni og abbanum Onnu Malenu og Poul á Dunganum. Hann doyði sum sagt við "Onnu" í 1924.

Tey fingi ikki nógv ár saman, tí Elspa Katrina doyði av bróstsjúku. Eftir at konan doyði, flutti Petur Jakku heim aftur á Dungan við soninum, og her húsaðist hann saman við mammu síni. Nýggju húsini seldi hann til Sáru og Eiðis Hans Jakku.

Petur Jakku giftist uppaftur við Onnu Kristinu av Skipanesi, systir teir kendu brøðurnar Í Grótinum í Klaksvík. Tey fingi eina dóttir saman, men hon doyði frá teimum sum lítil.

Tóku børn til sín

Petur Jakku og Kristina fostraðu fleiri børn upp. Eitt teirra var Luddi, ættaður frá Gjógv. Eisini Alberta, ættað úr Grótinum í Klaksvík, var uppfostrað har. Hon var bróður-dóttir Kristinu. Luddi fór til Klaksvíkar í málaralæru hjá Peturi á Hædd, og hetta arbeiðið lá væl fyri hjá honum. Hann bleiv verandi ógiftur og búði á Dunganum, til hann bleiv ein gamal maður.

Alberta giftist við Meinhardi Gaardlykke úr Lamba, og tey búsettust har. Dóttir teirra, Asta, varð eisini uppfostrað á Dunganum. Hon giftist inn á Skála.

Andrias í Køkubúðini, beiggi Edvard á Dunga, var eisini nøkur ár á Dunganum, men fór yvir aftur til Norðragøtu 12 ára gamal.

Mona systir minnist, at hon og Palli bróðir vóru boðin í jólaselskap hjá Kristinu. Saman við Ludda fingi tey sjokulátu og flødaskúm. Eisini fingi tey nógv finar køkur, og Luddi átti nógv leikutoy, sum tey spældu við. Tað, sum hon minnist sum eitt serstakt upplivisi, var, at tey fingi loyvi til at koma inn í eitt myrkt rúm, har tað hekk ein sjálvlysandi krossur á veggnum. Petur Jakku hevði nokk keypt hann uttanlands. Hetta stendur so klárt í minni hennara, tí henni tókti hetta

Elsebeth Maria og Edvard Joensen umboðaðu eisini eina tunga lagnu. Hon doyði í barsilssong eftir at hava átt Eddu. Hann gekk burtur við "Onnu" í 1924. (Í bókini »Havið tók teir"« er á síðu 64 komin ein skeiv mynd av teimum báðum. Hetta er tann rætta)

at vera so óskiljandi. Eisini uttanfyri húsini var so nossligt, baldursbrá vaks í tí hvíta skelsandinum.

Petur Jakku til lands í Íslandi

Eg minnst so væl, tá Petur Jakku kom heim aftur, hann hevði verið til lands í Íslandi. Hann beyð mær inn at fáa mær ber, sum hann hevði havt heim við. Hann var so fittur. Eg helt hann vera ein vakran eldri mann. Vit vóru ógvuliga góð við hann og hann við okkum.

Hjá Kristinu skuldi alt vera fullfíggað

Seinastu ferð eg var inni á Dunganum og vitjaði Kristinu, fekk eg drekka í fínustovu. Tey høvdu tvær stovur. Í fínustovu vóru vakrir plyssmøblar og hvítar stívaðar gardinur við breiðari hekladari blondu niður við, sum so vóru tiknar til síðis. Gólvið var hvítskúrað og garvaði skinn prýddu tað. Kristina var ógvuliga blíð. Vit komu at tosa um royking. Eg segði, at eg átti ongantíð sigarettir inni til at bjóða fólki, tí at hvørjgin okkara roykti. Tá minnst eg, at Kristina segði: »Tað, sum tær ikki dámar at brúka sjálv, skal tú ikki bjóða øðrum«. Jú, Kristina hevði sínar avgjærdur meiningar.

Kristina var seymikona. Hon hevði ógvuliga góðar hendur. Hon var eisini perfektionist soleiðis, at alt, hon gjørdi, tók langa tíð.

Har skein á hvørjum spreki. Tú aftraði teg við at stíga á tað grønmálaða gólvið, sum altíð skein og sá nýmálað út. Gardinur og dúkar vóru heklað og broderað og væl var strokið og stívað. Meginpartin av summarinum brúkti hon til at gera høvuðreint og at mála. Hon helt heimið ógvuliga pent, eisini tá hon kom uppí árin.

Kringur í íslenskum

Petur Jakku var annars nógv ár til lands í Íslandi, og hann dugdi væl íslendskt.

Í 1933 vóru íslensk skúlabørn og ferðadust ymsa staðni í Føroyum. Tey vóru eisini til eina hugnaløtu, sum var hildin í gymnastiksalinum í Gøtu skúla. Í samband við hesa samkomu, helt Petur Jakku røðu á reinum íslenskum máli. Sagt er mær, at hendan røðan var hildin at vera á so høgum støði, at hon fekk nógva umrøðu tíðina aftaná. Dungamentanin fornoktaði seg ikki.

Petur Jakku var vakur og væl-vaksin maður. Hóast sína vanlagnu, minnst eg hann sum ein mann, ið altíð var líka vinsælur og blíður. Ein maður, vit sóu upp til.

Dortehea misti tveir versynir og verdóttir sama ár

Dortehea var ein systir á Dunganum. Hon giftist við Liggjas Huus, Liggjas á Mýruni í Syðrugøtu. Vit kallaðu hann Liggjas abba. Tey settu búgv úti í Heygsmørk. Eg minnst ikki tey gomlu húsini, men havi eina hómung av, tá ið elsti sonurin, Jógvan Martin, bygdi av nýggjum, eg haldi at tað var á gomlu grundini. Hetta vóru stór og snotulig hús við miðstöðuhita. Tað vóru fá hús í Gøtu, sum høvdu tað. Dortehea og Liggjas abbi fingi seks børn: Jógvan Martin, Poul, Petur, Rikka, Marin Sofia og Kristina. Tað vóru systrarnar, sum áttu tey flestu børnini í familjun, og vóru tey nær knýtt at hvørjum øðrum.

Í krígsárunum var nógvur útróður, og pápi var á báti saman við teimum til beiggjarnir vuku til, og teir fingi bát sjálvir.

Dortehea ommusystir hevði hetta sama stillisliga lyndið sum omma, og vit børn elskaðu hana. Men eisini

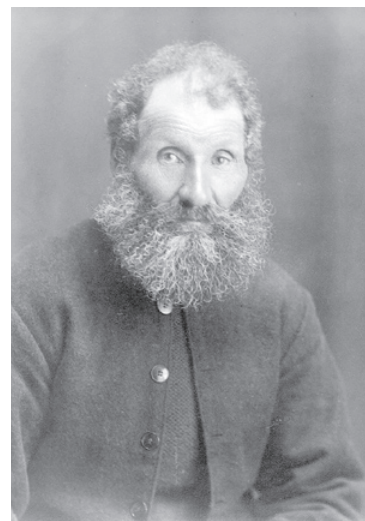
Fyrsta kona Petur Jakku og mamma Poul Anthon var Elspa Katrina, ættað úr Húsgarði

Anna Kristina (1874-1954), seinna kona Petur Jakku. Var ættað úr Grótinum á Skipanesi

Dortehea av Dunganum (1875-1950) og maðurin Liggjas á Mýrini (1872-1955)

tey komu til at kenna ógvusligar brotasjógvar, tá ið "Fossanes" gekk burtur í 1938 við mann og mús. Bæði Rikka, ið var gift við Palla Høgnesen úr Leirvík, og Kristina, ið var gift við Mortan Holm av Argjum, mistu sínar menn har. Rikka átti tveir synir, Leivur og Jonhard, og hon gekk við tí triðja, sum kom at eita Palli eftir pápanum. Kristina átti einki barn.

Tað var vist sama árið, at Poul misti sína konu á barsilssong við

fyrsta barninum. Hetta legði sínar døpru skuggar yvir heimið har í longri tíð.

Aftaná at hava livað einsamallur í fleiri ár, giftist Poul upp aftur við Sonnu Joensen av Hvítanesi. Tey fingi døturnar: Borgarhjört, ið býr í Klaksvík og er gift við Jákupi Sólstein, og Tordis, sum giftist við Ingolfi Nielsen og búði á Argjum. Hon doyði fyri nøkrum árum síðani.

Komandi partur

Í komandi parti verður millum annað greitt frá minuni í Syðrugøtu undir krígunum.